

Asia: VN/3063/2020

Lausuntopyyntö työryhmän mietinnöstä positiivista luottotietorekisteriä koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tilastokeskus kiittää mahdollisuudesta lausua työryhmän mietinnöstä. Positiivinen luottorekisteri tulee olemaan merkittävä rekisteripohjainen lähde kotitalouksien velkaantumisesta eri mikro- ja makrotilastoihin. Rahoitustilinpidoissa velkaantuminen kotitalouden sektorilla hyödyntäisi kattavaa sektorikohtaista tietoa. Lainanantajan kotimaan ja ulkomaan erottelu parantaa tilastointia verrattuna nyt kerättyihin lainatietoihin. Kansantalouden reaalisektoritileille taloyhtiölainojen jatkossa saatava tarkempi tieto on merkittävä lisäys. Tilastokeskuksen velkaantumistilasto, joka kuvaa yksityisten henkilöiden ja asuntokuntien velkoja, täydentää kuvaa velkojen määristä ja jakautumisesta velkalajeittain sekä asuntokuntatyypeittäin. Verohallinnon vuosi-ilmoitusten lainatiedot ovat velkaantumistilastolle keskeinen tietolähde, jonka jatkuvuus on verouudistusten myötä epävarma. Rekisteripohjaisen tuotannon jatkuvuuden varmistuminen on varallisuustutkimukselle oleellista. Rekisterien ohella toteutettavat luottoja koskevat tiedonkeruut toteutetaan nykytilanteessakin Tilastokeskuksen ulkopuolella Suomen Pankissa ja Finanssivalvonnassa.

Tilastokeskus toteaa työryhmän mietintöön seuraavaa:

21 § Tietojen luovuttaminen eräille viranomaisille

Tilastokeskus toteaa, että sen tiedonsaantioikeus positiivisesta luottorekisteristä on määritelty pitkälti vastaavalla tavalla kuin tietojen saanti tulorekisteristä. Tämä mahdollistaa Tilastokeskukselle aineiston vastaanoton ja aineiston käytön suunnittelun tulorekisterin käyttöönoton kokemuksia hyödyntäen.

Tietojen tutkimuskäyttö ja 13 § Tietojen salassapito.

Luvussa 4.1 kohdassa ”Rekisteristä annettavat tiedot” todetaan seuraavaa. Positiiviseen luottotietorekisteriin sovellettaisiin pykälän mukaan muutoin, mitä julkisuuslaissa säädetään. Säännöksessä kuitenkin rajattaisiin niitä tarkoituksia, joihin tietoja voisi rekisteristä luovuttaa. Lähtökohtaisesti tietoja voisi luovuttaa vain niihin tarkoituksiin, joista säädettäisiin ehdotetussa positiivista luottotietorekisteriä koskevassa laissa. Positiivisen luottotietorekisterin tietoja ei siten voitaisi luovuttaa esimerkiksi tieteellistä tutkimusta tai viranomaisen suunnittelu- ja selvitystyötä varten julkisuuslain 28 §:ssä säädetyllä tavalla. Tiedot olisivat saatavissa näihin käyttötarkoituksiin nykyiseen tapaan tiedonkäyttäjätahoilta. Esimerkiksi tutkijat voisivat saada rekisterin sisältämiä tietoja käyttöönsä Tilastokeskukselta, joka muiden tiedon käyttäjien tavoin voisi luovuttaa tietoja edelleen voimassaolevien tiedonluovutusta koskevien säännösten mukaisesti.

Tilastokeskus pyytää kiinnittämään huomiota siihen, että kun tutkimuskäytön edellytyksenä on tietojen käyttö tilastoissa, tutkimuskäytön tietosisältö lähtökohtaisesti on myös tilastokäytön mukainen. Tietosisällöstä voi rajautua pois joitain rekisterin tietoja, mikäli näille ei ole tilastokäyttöä. Vastaavasti tiedot voivat olla hyödyllisiä tilastokäyttöön. Siinä tilanteessa, että myös tulorekisteriyksikkö voi luovuttaa tietoja tutkimuskäyttöön, tietosisällön tutkimuskäytön rajautumista ei aiheutuisi tilastokäytön suunnasta. Lisäksi Tilastokeskus pyytää kiinnittämään huomiota siihen, että viranomaiset, joilla on oikeus saada tietoja rekisteristä oman tehtävän hoitamiseen, eivät esitetystä mallista saisi tietoja näihin tarkoituksiin Tilastokeskuksen kautta.

14 § Ilmoitusvelvollisuus

Luvussa 4.1 ilmoitusvelvollisuudesta todetaan, että lisäksi ilmoitusvelvollisia olisivat ne elinkeinonharjoittajat, joille luottosopimuksesta johtuvat luotonantajan oikeudet ovat siirtyneet, kuten perintätoimistot. Positiivisen luottotietorekisterin toimivuuden ja kattavuuden näkökulmasta on tärkeää, etteivät tiedot luotosta häviä rekisteristä tilanteessa, jossa luotto siirretään alkuperäiseltä luotonantajalta jollekin toiselle taholle.

Rekisterin tuomat mahdollisuudet ylivelkaantumisen torjumiseen rekisterin myötä yhdistyvät myös perintään. Perintäyritykselle siirtyvä luotto pysyy rekisterin piirissä, vastaavasti voisi tarkastella edellyttäisikö perintä luoton rekisteröintiä alun perin positiiviseen luottorekisteriin koskien. Mahdollisesti vaikutus koskisi etenkin luotonantoa ulkomailta. Mahdollisimman laaja kattavuus on myös tilastoinnin kannalta tavoiteltavaa.

5 § Positiiviseen luottotietorekisteriin luoton perustietoina talletettavat tiedot

Luoton käyttötarkoituksen luokittelussa on tarpeen huomioida tilastokäyttö. Tarkempaa erittelyä tarvitaan mm. elinkeinotoiminnan lainoista jaottelulla tulolähteeseen kohdistuva laina ja tulothankkimislaina.

Nokkala Jan
Tilastokeskus